

В
Е
С
Е
Л
К
А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW a Children's Magazine

РІК XXVII
ЖОВТЕНЬ 1980
Ч. 9. (312).

72.80.

ЗАГАДКА

Не бувала я ніде,
Тільки у крамниці,
Але можу розказать
І казки й билиці.

Часом віршика скажу
Про кота і мишку...
Чи впізнали, діти, ви
З малюнками . . . . .

Билиця — true story.

К. Перелісна

МЕТАГРАМА

Якщо з „б” мене почнеш,
У грязюку попадеш,
Коли з „д” почнеш писати —
Можеш дошку продовбати.
Постав „з” мені, й у мить
Можна гори накупить.

К. Перелісна

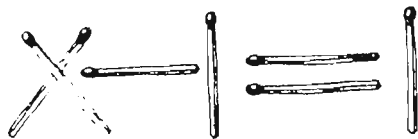
ЯКІ ЦЕ СЛОВА?

Згубила „к” коса,
З коси зробилася . . .
А коли знайшла „к”
Згубила „а”.
І тепер у гаю
. . . свище — співає.

Б. Д.

РАХУНКОВА ГРА З СІРНИКАМИ

Уложіть сірники, як на рисунку:

Отож рахунок на рисунку показує, що наче 10 без одного дорівнює... одному. А воно не так. А ви пересуньте тільки один сірник так, щоб власне мати такий вислід, як на рисунку, себто один.

ХТО ВОНА?

Суконок убрала триста,
А краса — зелено-чиста,
Ніжка лиш одна.
Восени її зрубають
На шматочки всю покрають
І в бочечку лоскидають...
Ну, вгадали, хто вона?

Б. Д.

ЗАГАДКИ-НЕДОМОВКИ

- Дивний ключ у небі лине —
Не залізний, а пташиний.
Це ключем в осінній млі
Відлітають . . . . .
- Жовта сукня, тіло біле,
А зелені коси;
Як розріжеш її тіло —
Закрутить у носі.
Отака оця красуля, —
А зовуть її . . . . .
- Хто про мене казку чув?
Я в чоботях в казці був,
А в житті я без чобіт,
Повлю миші, бо я . . .

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК З ЧИСЕЛ „ВЕСЕЛКИ” ЗА ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ І ВЕРЕСЕНЬ 1980 р.: ШАРАДА: слимак. ХТО ЦЕ? Ведмідь. РЕБУСИКИ: сорока, підпеньки, книгарня, колос. ЩО ЦЕ? 1) Підводний човен. 2) Книжка.

ВИПРАВЛЕННЯ: У „Веселці” за вересень 1980 р. в пісні на стор. 11-й внизу при слові „славні” треба дописати перед нотою „фа” хрестик, себто змінити „фа” на „фа-діз” (фіс).

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 8 00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Для членів УНС 5 00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1 00 долар.

THE RAINBOW VESELKA

Обкладинка роботи — Богдана Божемського
Published monthly except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription \$8 00 per year. UNA members \$5 00 per year
Entered as Second Class at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
Богдан Божемський — Змії на осінньому вітрі.

О С І Н Ї

Жовкнуть трави в полі,
Квіти у ліску,
Облітає листя
Із дерев в садку.

Сумно вітер виє,
Гілочки лама,
Плачуть хмари сиві —
Сонечка нема.

І пташок не чути
В полі і садках,
Листячко зів'яле
Мокне на стежках.

К. ПЕРЕЛІСНА

Ж У Р А В Л І

„Кру! Кру! Курли!”
То журавлі
Линуть від нас
В теплі краї.

Небо тумани
Все затягли,
Линуть на південь
Там журавлі.

Линуть, курличуть:
„Кру! Кру! Курли!”
Весна настане —
Вернемось ми!”

Журавель — crane; курликати — expressing
the cry of cranes.

К. ПЕРЕЛІСНА

Г У С И

Дикі гуси закричали:
„Гей, холодні дні настали!
Полилися дощі дрібні,
Затягли тумани срібні,
Сонце хмарами закуто —
Скоро прийде зима люта...
Що нам, бідним, тут робити?
Що поїсти? Де зігрітись?
Треба звідси утікати,
Тепла-сонечка шукати.

Гуси сірі! Всі збирайтесь,
В табунки малі ладнайтесь,
Швидко в вирій всі полинем,
Бо як прийде зима — згинем!”

Закричали гуси сірі,
Ізнялися й полетіли...

Вирій, або ірій — warm regions where the migratory birds
fly for winter.

НЕВЕЛИЧКА ГОСТИНА

Коли Петрусів тато побудував у дворі маленьку пічечку, родині було багато радощів. Петрусь раніше слинку ковтав, коли сусіди на свіжій повітрі смажили ковбаски й кукурудзу — навколо все так смачно пахло, що хотілося їсти навіть після доброї вечері. Одне діло в хаті, при столі, а друге — надворі, на травичці.

— Тепер будемо мати свій домашній пікнік, правда ж, мамо?

— Егеж, егеж, часом.

— Часом? А чому не можна кожен день? Ковбаски такі смачні!

— Але кожен день їх їсти недобре, навіть шкідливо. Треба їсти городину, юшечку, рибу...

Петрусь волів би щодня ковбаски, але треба слухатися мами. Одного дня мама сказала:

— Що ж, Петрусю, ти не раз гостював у інших — тепер можеш запросити до себе на ковбаски кількох своїх приятелів.

— Добре, мамо! — аж підскаочив Петрусь. — А скільки є „кілька”? Двадцять? Тридцять?

— Ні, засміялася мама. — То не кілька, а кілька-десять. „Кілька” — означає п'ять, шість...

— Або сім або вісім? — додав Петрусь.

— Гаразд, може бути й сім. Це ще „кілька”.

Дорогою до школи став Петрусь думати — кого ж запросити? Це його перша гостина! Звичайно, Марка, бож це його найближчий друг та ще й українець. Ну, і клясного старосту Майка. Але як запросити Майка, то треба теж його приятеля

Джека. Вони — побратими. Отож, уже троє. А з дівчат — українку Ліду — і Сильвію, що з нею сидить на лаві. Вже п'ять набралось. Петрусь вирішив запросити покищо їх і почути, що вони на те скажуть — а потім додати ще двох чи трьох.

— Добридень, Марку. Чи зможеш прийти до мене в гості?

— А коли?

— В суботу. Будемо надворі ковбаски пекти.

— Охоче, тільки я мушу взяти й мого братика Левка, бо мої батьки в кіно збираються.

Пішов Петрусь запрошувати старосту Майка.

— Добре, але чи можу я з собою привести одного товариша?

Ну що ж, хіба можна відмовити?

— Звичайно, приведи, — сказав Петрусь і додав нового гостя до „кількох”.

— Добридень, Лідо й Сильвіє! Запрошую вас до себе на ковбаски. Прийдете?

— Обов'язково. А чи можу я з собою привести мою кузинку, що приїхала з Німеччини?

— А в мене також гості. Чи можу їх привести? — спитала Сильвія.

— А скільки їх?

— Тільки четверо. Вони з Канади, й тобі напевне буде цікаво з ними познайомитися.

Джек також додав двох своїх приятелів, і

Петрусь загубив рахунок. В кожному разі, він запросив кількох приятелів, а що вони додали ще кількох, то не його вина.

В суботу рано тато з Петрусем розпалили вогонь у пічечці. Коли вугілля розжевілось і зачервоніло, мама винесла ковбаски й картоплю.

— Картоплю вже кладіть, бо вона печеться довго, а ковбаски кожен хай сам собі на дротикові смажить — буде і смачніше, й веселіше. А ось три пляшки соди й філіжаночки. А як поїсте, я вам винесу коржиків.

Почали сходитися гості. Першими прийшли дівчатка: Ліда, Сильвія й п'ятеро їхніх гостей. Потім — Марко з Левком, а за ними... ще двоє.

— Це Левко ще двох малюків запросив. Він такий дурник, що не розуміє, що можна, а що не можна... — ніяково пояснив Марко. Ну, це ще не біда. Але мама також кількох запросила: сусідських дітей.

— А якже, ти ж до них ходив. Вони ж як закупають ковбаски, то зараз надвір повибігають!

От і сусідські діти йдуть, і своїх приятелів ведуть... Вже повно в Петрусевім дворі, а ще не всі поприходили.

Надійшли і Майк із Джеком. А за ними...

— Я запросив свого приятеля Кенні, а він привів своїх сестричок — оце Кетрін, а ця мала — Ненсі.

— Здається, всі... — зідхнув Петрусь. — Більш я нікого не запрошував.

В цей час вибіг із хати Бровко й загавкав:

— Гав-гав-гав-гав! А мене не запросив! Ах ти недобрий! — Але я й без запрошення прийшов!

Петрусь боявся, що мама сердитиметься. Але вона вже підсипала картоплю на розпечене вугілля. А тато заводив авто, щоб їхати по додаткові ковбаски. На таку гостину треба їх досить багато.

Пояснення-словничок: **пічечка** — маленька піч на подвір'ї (stove); **ковтав слинку** — his mouth water; **корж** — солодка булочка (pikulet).

К. ПЕРЕЛІСНА

ОСІННІЙ ВІТЕР

Ой, шумить холодний вітер,
Аж гуде,
Жовте листячко тріпоче
Де-не-де,
А берізка гілочками
Вся тремтить:
Ой, не рви ти, вітре коси
Хоч на мить!

Бо замерзну я без листя
У снігу!"
Вітер листя обриває:
„Гу-гу-гу!"
Не замерзнеш ти під снігом,
А заснеш,
А на весні свіжі коси
Заплетеш."

ЯК ПЕТРУСЬ НАПИСАВ КАЗКУ

Петрусь сидів біля вікна й дивився, як повільно падало листя з пожовклих дерев, а сіренькі вивірки метушилися й збирали собі поживу на зиму. Мама не пустила сьогодні Петруся до школи, бо в нього боліло горло, голова і він трохи кашляв.

— Де це ти застудився, Петрусю? — питала затурбована мама. — Ти, мабуть, грав у м'яча, а потім випив холодної води з льодом, правда?

Петрусь мовчки похитав головою, але ніяк не міг зрозуміти, як мама про все так скоро догадується. А сидіти вдома було трохи сумно, бо мама не дозволила й на телевізію дивитися, щоб йому ще більше не розболілася голова.

— Мамо, що мені робити? — питав він кілька разів жалібним голосом.

— Візьми свою нову гру, яку тобі тато подарував, або малюй, чи почитай „Веселку”, подивись на малюнки, або сам собі щось придумай, — сказала мама. Вона поспішала на працю і Петрусь подумав про себе, що він таки подивиться хоч на два „картуні” на телевізії, але мама замкнула телевізор і сховала ключика.

— Петрусю, ти хворий і мусиш відпочивати. Побудеш без мене півдня, я скоро повернуся і куплю тобі чогось смачного, добре? Мама поцілувала Петруся, поставила йому склянку помаранчевого соку й пішла.

— Ось і нудися тепер сам у хаті, — подумав Петрусь і згадав літні вакації. А як же гарно було влітку! В таборі ходили на мандрівки, купалися в річці, бігали й грали досхочу. Після табору він жив з мамою і сестрою на оселі. Тут Петрусь пригадав, як він вишукував і ловив різних жуків, бо надумав зробити колекцію. Але потім він пошкодував тих жуків, — вони так пручалися й хотіли жити, рухатися, втішатися літом, як і він сам. Разом із сестричкою Олею і приятелем Павлусем вони завжди після дощу ходили „в мандри на саямандри”. Бігали навипередки з відерцями й змагалися хто більше зловить маленьких, помаранчових ящірок-саямндр. А потім робили „перегони”, випускали прудких саямандр на стіл і слідували — чия найшвидше прибіжить до фінішу. Після того вони всіх саямандр випускали на волю, в траву, бо Оля казала, що їй дуже шкода тримати їх у в'язниці.

А ще бігали вони у трьох і вишукували равликів. Про равликів навіть пісенька була і, знайшовши равлика, вони голосно співали йому:

**Равлику-Павлику, вистав ріжки на доріжку,
Тобі — два, мені — два, поділімся обидва, —
Як не хочеш ділитися, то ми будем сваритися!**

І знову — Равлику-Павлику, вистав ріжки на доріжку! — і так кілька разів. Равлик звичайно боявся, шулився, ховав свої ріжки і ділитися ними не хотів, а коли вони довго його просили, то йому

набридало слухати і він випускав ріжки та й повз далі своєю дорогою. А Павлусь зовсім не ображався, що равлика також називали Павликом, як часом і його називали, бо то ж була тільки пісенька така. Про себе Павлусь говорив: „Я хоробрий Павлусь і нічого не боюсь”, мовляв не так, як боягуз-равлик, що зразу ховається в свою хатку і боїться рухатися. Тут Петрусь почав фантазувати і уявив собі, що равлик міг би бути страховищем, якщо б він виріс і став таким великим, як той боксер, що він його бачив учора на телевізії. І тоді він був би... Петрусь взяв олівець, аркуш паперу і почав писати казку про равлика. Ось вона тут, читайте!

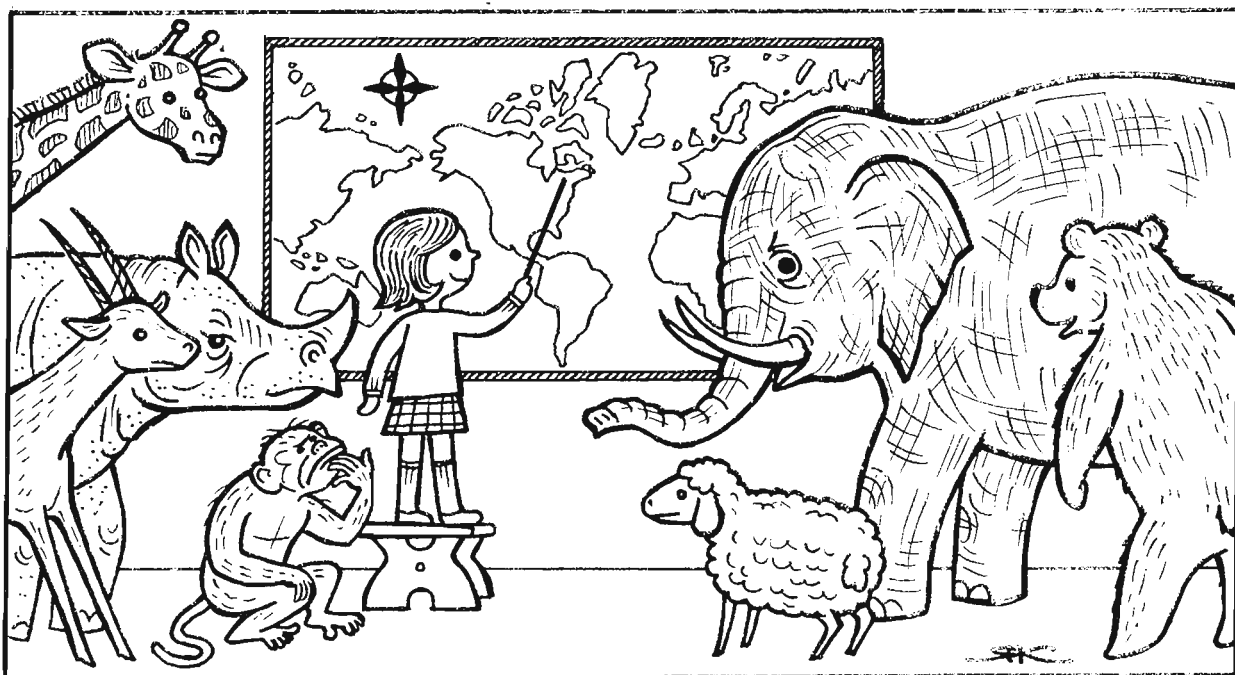
КАЗКА ПРО РАВЛИКА

Жив собі в траві маленький равлик. Він був великий боягуз, бо йому здавалося, що кожний може його потоптати. Він заздрив усім великим істотам — псові Бровкові, і вовкові Сіркові, і хлопчикові Маркові. „От якби я був таким великим! — сказав равлик. — Тоді я б нікого не боявся, а всі мене б боялися”.

Раптом вилізла гадюка-Зміюка і просичала: „Хочеш бути великим, малий равлику? Я тобі допоможу”. Вона взяла свою золотисту-жовту шкіру, наставила її проти вітру так, що шкіра здулася до велечезних розмірів. „Залазь всередину, — сказала вона равликові, — тепер ти станеш великим і будеш уже не равлик, а Равлище-страшище”.

Прилетіла муха-Залетуха, подивилася на нього, злякалась і полетіла скрізь розказувати но-

ВЧЕНА ОЛЕНА

Була собі в світі Олена,
Що знала все — все — бо вчена.
До школи вже ходить три роки
І вчиться як слід без мороки.

Одного чудового ранку,
Після смачного сніданку,
Олена з'явилась до школи
Ранесенько, як ще ніколи.

А в школі вже бігає хтось —
І наче не люди, а звірі —
Брунатні, смугасті і сірі...
Чи тільки Олені здалось?

Через прочинені двері
Бачить і чує Олена:
Звірі шматують лапери
І репетують страшенно!

Грізно реве ведмідь,
Лапу поклавши на мапу.
Бігає вовк; мимохідь
Він перекинув мавпу.

Видко, ще боляче мавпі,
Та не вважає на біль.
Щось відшукати на мапі
Звірі спішають звідусіль.

вину, що на світі живе страшний звір-потвора, з рогами і довгим хвостом, вогнем дихає, а очима убиває. Взяла усіх звірів цікавість подивитися на того страшного звіра-потвора, але кожний боявся йти першим. Послали барана Брикайла, щоб він роздивився на звіра. Пішов баран та й дивиться, а Равлище до нього по-зміїному сичить: „Я великий Равлище, підійди до мене ближче, побачимо хто сильніший, хто за мене страшніший"... Вітер заворушив на Равлищі золотисто-жовту шкіру, а Брикайлові здалось, що то вогонь з потвори вилітає і він чимдуж почав утікати. Побачили звірі, що баран Брикайло живим повернувся і послали вовка Сіромаху подивитися на потвора. Вовка всі звірі вважали за хороброго, але й він злякався та втік, коли побачив, як великий Равлище заворушився і поповз до нього, а вогняно-жовте черево його роздулося від люті." Страшний він, — сказав вовк до звірів, — такого я ще зроду не бачив".

А малий равлик сидів у зміїній шкірі й утішався, що всі його бояться. Нарешті він став великим та страшним, годі комусь до нього й приступити! Аж

тут надлетіла бджола Дзигуха, подивилася — vorушиться щось велике й жовте. „Може я з того меду назбираю" — подумала вона, сіла на золотисту шкіру й проколола її жалом. Раптом стала та шкіра опадати на землю, бо повітря з неї виходило і нарешті виліз із неї маленький равлик та й зі страху став ховатися. А гава з дуба все те бачила. „А, так це ти нам такого страху нагнав!" — закричала вона сердито, злетіла вниз і дзьобом поцілила равлика між самі ріжки. „А бачиш, — просичала гадюка Зміюка, краще будь тим, чим ти є, сиди у своїй шкаралупці, боягузе! Шкода для тебе і моєї шкірки". А звірі всі тішились й раділи, що згинула велика й страшна потвора, яку перемогла маленька бджола Дзигуха.

Петрусь закінчив свою казку, а тут і мама з праці повернулася. Він зробив до казки ще гарні, кольорові малюнки. А ви, діти, напишіть, чи вам його казка сподобалася.

Пояснення-словничок: жук — beetle; пручатися — ставити опір (to resist); ящірка — lizard; прудкий — швидкий (quick, swift); равлик, слизак (snail); шулитися — корчитися (to shrink); гава — ворона (crow).

Штовхаються,
Сперечаються —
І нічого й ніяк не дізнаються...

І подумала Олена:
„Треба звірям допомогти.
Не знайдуть вони без мене
Ні дороги, ні мети,
Бо хіба ж ведмежі лапи
Знають, як читати мапи?

А я вчилася сумлінно,
Таємниці в тім нема.
З географії „відмінно”
Заслужила не дарма.
— Тихо, тихо, звірі любі,
Не шуміть в шкільному клубі.
Антилопи і жирафи,
Не перевертайте шафи!
Не хвилюйся, носороже,
Це тобі не допоможе!
Не дивіться так сердито,
Не ревіть несамовито,
Не беріть мене на роги —
Я знайду вам всі дороги!

— Ох, — сказав ведмідь Олені, —
Ми мандруємо по світі.
А тому, що неписьменні,
Мап не можемо розуміти:
Ані зуби, ані роги
Не покажуть нам дороги!

— Не владайте у тривогу,
Всім я вам знайду дорогу,
Тільки на стілець я стану,
Бо до мапи не дістану.

І показує Олена:
— Осьде Африка південна,
Це слона домівка тут —
Осьде, слоне, твій маршрут.

Глянь, ведмедику, будь-ласка,
Осьде тут твоя Аляска.

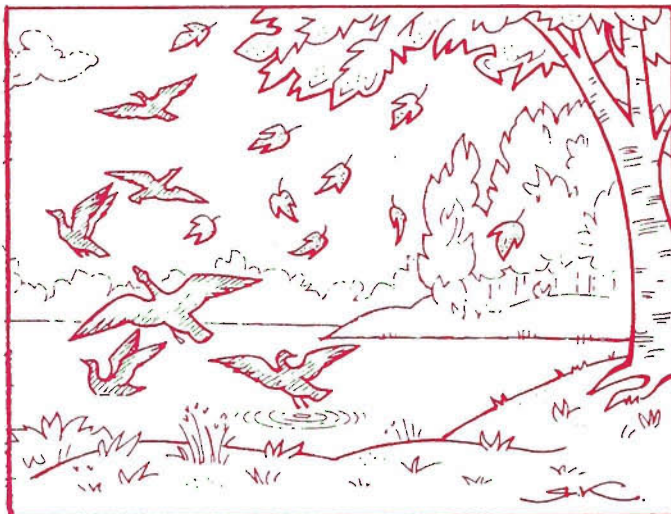

Кози й вівці: просто в гори
В бразилійські йдуть простори.
Ось пташкам маршрут до гаю.
Лету доброго бажаю!

От Олена, так Олена!
Недаремно в школі вчена!
Її країни та міста
Відшукати — річ проста.

Показала всім дорогу,
Втихомирила тривогу.
— Ну, а мавпочку-штукарку
Відведу до зоопарку!

Пояснення-словничок: морока — trouble; смугастий — striped; репетувати — to shout, to wail; відмінно — дуже добре; носорог — rhinoceros; маршрут — route.

К. ПЕРЕЛІСНА

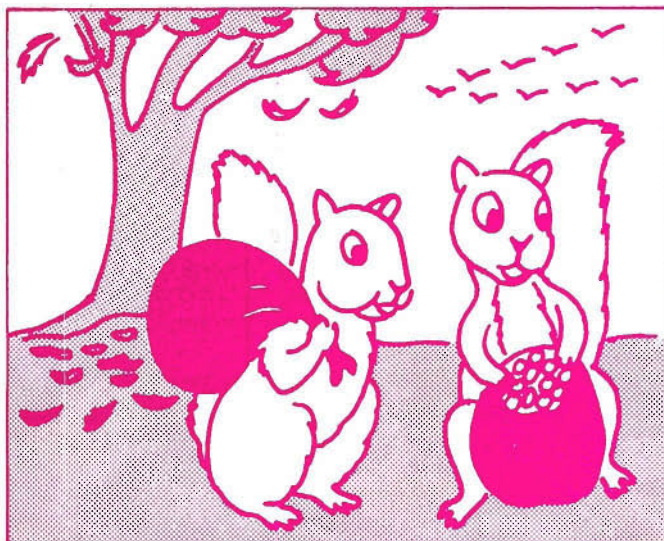
ПОДУШКА

(Ілюстрація Яреми Козака)

Тусі, тусі, тусі!
Налетіли гуси,
Накидали пір'я
На наше подвір'я.

Ми пір'я зібрали,
В подушку поклали,
Подушка м'якенька,
Дитина раденька.

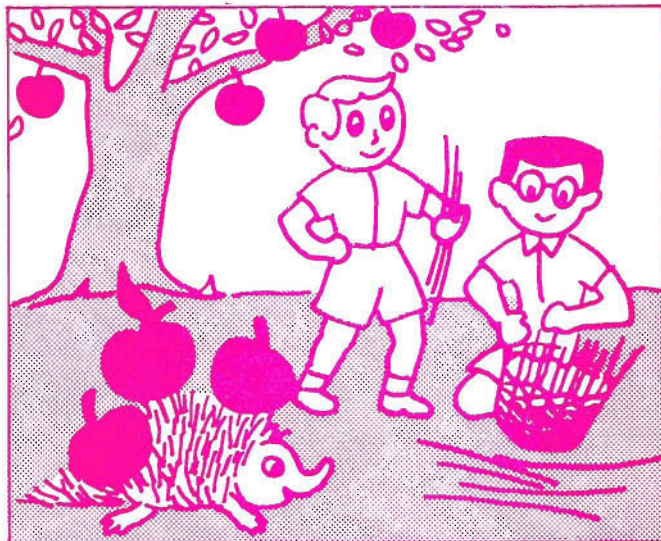
Веселик-Лясе

Жовкнуть трави і листки,
В теплий край летять пташки.

Забувайте баляндраси,
Час підбати про запаси!

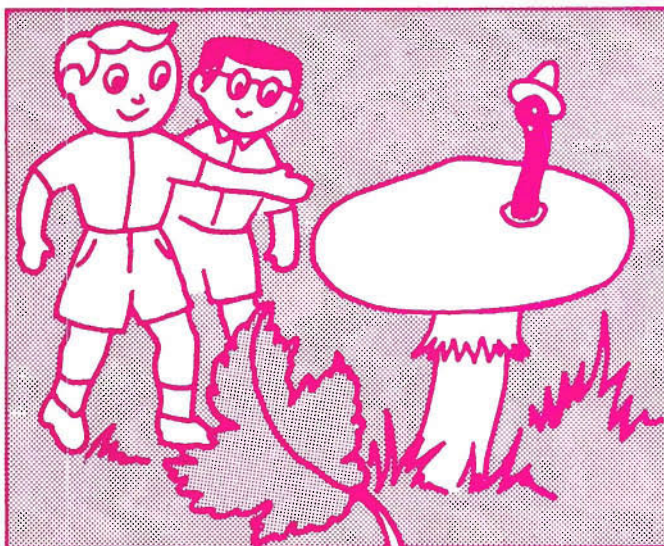
Білкі ласі на горіхи,
Назбирали повні міхи.

Яблук мудрі їжаки
Настромили на голки.

Каже Лясе до побратима:
— Треба думати про зиму,

Кошик, Луцю, ти зроби,
Йдім до лісу по гриби.

Ось грубезний боровик, —
Будем їсти цілий рік!

Раптом з гриба пан Хробак
Засичав зловісно так:

— Геть усі, господар — я,
Бо оселя тут моя!

— Ні, напаснику лихий,
Ми з тобою йдемо на бій!..

Бій скінчився переможно,
Тільки гриб той... був порожній, —
Ненажера-хробачина
Проточив всю середину!

Пояснення-словничок: баляндраси — жарти, пустування; тут безділля (idleness); боровик — їстівний „правдивий” гриб (edible boletus).

ЩОСЬ ОСОБЛИВЕ

— Осипку, Осипку! Послухай, як гарно співають пташки. І сонце світить так мило. Вставай, голубе!

Осипко тільки неясно усвідомив собі бабусин голос у кухні внизу. Цю ніч він спав у бабусиному домі, бо сьогодні всі — ціла сім'я — вибираються на пікнік, а потім на ярмарок у Блюмбургу.

— Не забувай, Осипку, що мусиш допомогти мені пакувати пікнікове добро. Отож, вставай негайно!

Осипко відчув, що другий бабусин заклик був більш діловий, ніж перший на сніданок. Сонний хлопець сів у стародавньому мосяжевому ліжку і сказав:

— Гаразд, бабуню! Вже йду!

Хлопець сидів мрійно думає про тепле ліжко і здрігнувся. Так, на хвилинку.

— Осипку! Це, до лиха, сором вилежуватися в ліжку! — сердито обізвалася бабуня. — Вставай негайно!

Розбуджений Осипко поспішно гукнув:

— Гаразд, бабусю! Вже приходжу, тільки не можу знайти свого черевика.

— Ну, ну, вставай, голубе! Поки вуйко Джов і тітка Стелла прийдуть, будемо готові.

Вуйко і тітка проживали в місті. Коли вони приїздили у відвідини, вся родина сходилась, і кожний приготував щось особливе. Вуйко Джов був найстарший з шести живучих бабусиних дітей. Він був поліціантом у Філадельфії.

Осипко сидів за кухонним столом і споживав сніданок, а бабуня поволі наповняла всяким їстівним добром великий, плетений з лози кошик на білизну.

— Тепер, — говорила наче б сама до себе, — Стелла принесе шинку. Джов — ковбаски і подовгасті булочки... твоя мама — тістечка і коржі... тітка Стефа обіцяла принести несподіванку... Погляньмо: цибуля, муштарда, хрін, „чав-чав" (різані огірки в муштардовому сосі), „чілі сос". Осипку, що ти любиш більше — „чав-чав" чи „чілі сос"?

Осипко пригадав собі приємне пообіддя, коли він помагав бабуні чистити варені помідори і сікти паприку та цибулю, а потім запах гострої, пікантної приправи в сосі, що легко кипів на плиті вугляної печі, підіймався в повітрі.

— Найбільше люблю „чілі сос", — вирішив Осипко.

Раптом великий, брудний, сірий кіт скочив на віконну лутку і м'явнув. Він побачив, як Осипко їв кукурудзяні пластівці.

— Бабуню, дай Тимкові щось попоїсти. Дивись, він голодний.

Це оповідання з життя перших поселенців — вуглекопів у Пенсильнії.

Кіт почав лизати свій рот, наче на потвердження слів Осипка.

—...і яйця „на твердо", і квашені огірки і — цей кіт знову тут?

Одним рухом бабуня вхопила ганчірку і вдарила нею по шибці. Тимко здригнувся і зіскочив. Бабуня ніколи не впускає kota до кімнати, відколи вкусив її в палець.

— Він повинен їсти на дворі! — сказала бабуня.

Кіт вискочив на підвіконня вдруге, але, побачивши бабуню, знову зіскочив і щез.

— Го-го-го! Проведемо приємно час, Осипку. Наперед підемо до Мейсвилл і спільно перекусимо дещо. Потім підемо на ярмарок. Там будуть коні, корови, вівці, барани, кролики і всячина. А тепер докінчи свою каву!

Вуйко Джов був тут. Була субота і всі йдуть на ярмарок. Сьогодні напевно станеться щось особливе.

***

Мейсвилл — це був парк на узбіччі. Під деревами стояли пікнікові столи. Тут затрималися два авта з пасажирами в бадьорому настрою. Авто вуйка Джова вело перед.

— Бенні, будь ласка, вернись і приведи сюди Стеллу й її сім'ю та громадку Джова.

Бенні був родинним пестуном і, хоч став уже зрілою людиною, бабуня ставилася до нього, як до дитини. Як не дивно, але це йому подобалося.

— Ми не почнемо без тебе, — слідом за ним гукнула бабуня. — І скажи Стеллі, хай подбає, щоб кіт не заліз до хати.

Пікніковий стіл заставлено їжею. Всі ждали поки Бен вернеться. Осипко перший побачив авто:

— Глянь, бабуню, ось вуйко Бен! — вигукнув.

З авта, яке ритмічно трубило, вискочили веселі пасажири і почали наблизитися до учасників пікніку. Вуйко Бен сміявся розкотисто. Врешті зібралася вся громадка і пікнік почався.

— Ганно, що ти дала до цього коржа? Він справді смачний!

Це була правда. Осипкова мама пекла найсмачніші коржі і пиріжки. Навіть бабуня була тієї думки.

— Я натерла трішки помаранчової шкірки, от і все. Алеж ці пухкі булочки добрі! Ти, Стефо, покуштуй, поки їх не з'їдять! — сказала Ганна.

— Смакують тобі, Ганю? Я купую їх у Філадельфії при вулиці Маргарити, недалеко дому моєї мами. Пам'ятаєш місце, де ми купили ці смачні пампушки?

— Чи хоче хто ковбасок з булочками? Як ти, Осипку? — спитала тітка Стелла. — Є ще й сода. Ходім, треба все з'їсти!

Жінки сиділи за пікніковим столом, жвакали й розповідали сплітки. Двері авто були відкриті, гра-ло чиєсь радіо. Бабуня з дітьми сиділа в авті вуйка Бена. Діти чмакали і перекликалися, бабуня сиділа за кермом і пильно вивчала плитку з інструментами.

— Осипку, закрій двері по нашому боці! — сказала бабуня. — Чи задні двері закриті? Гаразд! Зараз поїдемо.

Бабуня увімкнула запальник. Нічого не сталося... Вона ще раз кинула оком на інструменти і вимкнула гальму наглої потреби. І знову без наслідку... Осипко сидів тихо. Бабуня схопила кермо двома руками і шарпнула двічі вперед і назад. Авто почало поволі котитися... назад. Згодом швидше і швидше. Осипко любив їзду, але ця була найкращою з усіх попередніх. Він глянув на бабунине лице, але не зауважив нічого, що могло б його затривожити. Вона мала чоло піднесене вгору, її руки порушували кермо вправно так, як це робив вуйко Бен. Бабуня з'їхала зі шляху, і авто покотилося поміж дерева. За хвилину роздався сильний глухий удар і дзенькіт побитого скла. Осипко глянув на бабуню і тихим наляканим голосом промовив:

— Знаєш, бабуню, їзда була знаменита!

Люди почали збігатися. Вуйко Джов прибіг перший до авто, відкрив двері і спитав:

— Мамо, чи з тобою все гаразд? Що сталося?

— Що сталося? Нічого не сталося! Я перевезла дітей авто!

Пошкодження було незначне: поцербився тільки буфер і побилось заднє світло.

— Усе гаразд, — сказав вуйко Джов. — Поможім жінкам спакувати речі. Тепер я хотів би довідатися, хто знає дорогу до ярмарку в Блюм-бургу.

— Я, я, я! — хором відізвилися старші діти.

— Гаразд! Тепер, ти, Маріон, поїдеш зо мною показувати дорогу, Осипко, поїде другим авто! І теж показуватиме, кудю їхати. Тим разом водієм буде вуйко Бен.

*
**

Було завізно, поки дісталися на ярмаркову паркувальну площу. З усіх усядів народ або ішов з ярмарку до авт, або прямував в сторону ярмарку. Гомонів голосник, здалеку доходив голос каруселі.

— Зустрінемося тут о сьомій годині, — сказав вуйко Бен, закриваючи двері авто. — Матимемо доволі часу. Погляну за вуйком Джовом і скажу йому про це.

Бабуня, Осипко і вся родина попрямувала в сторону вхідної брами. Бабуня залізним потиском долоні тримала за руку Осипка і вела його поперед себе. Час від часу приставала і пояснювала йому:

— Дивись, Осипку, на цього старого чоловіка з довжелезними вусами. Бачиш?

Юрба рухалася ліниво. Перед ними сліпий

прошак грав на акордеоні. Бабуня повела Осипка до жebraка, витягнула з своєї найкращої голубої торбинки кільканадцять центів і сказала:

— Осипку, дай ці гроші прошакові.

— Спасибі, хай Бог тебе благословить! — подякував сліпець.

— Бачиш, як цей незрячий тебе любить? Всі тебе люблять.

— Ходім туди, — сказала Осипкова мама, — подивімось на ці смачні речі.

У шатрі були виставлені консервовані харчі в бляшанках і печиво. Бабуня і Осипкова мама зацікавилися цією виставою, але хлопець нею не інтересувався.

Бабуню, ходім подивитися на тварини, — просив Осипко.

— Глянь на цей ванільовий корж, мамо! Чи не виглядає він смачно? — захоплювалася Осипкова мама.

— Чи можемо тепер подивитися на тварини? — настоював знову Осипко.

— Подожди трішки, дай нам змогу оглянути цю виставу, — відповіла мама.

Вони вийшли з шатра і приєдналися до юрби, яка прямувала до вистави сільськогосподарських машин. Щораз виразніше було чути голоси рогатої худоби і овець. Осипко потягнув бабуню повз виставку машин до загород з тваринами. Бабуня нахилилася до хлопця і промовила:

— Пам'ятай, Осипку, дивись лише, не доторкай нічого!

Вони ввійшли до стайні з молочними коровами. В трьох останніх загородах стояли бики. Один бик лежав. Осипко присів і почав приглядатися до нього поміж грубі дубові лати. Потужне біле тіло лежало у віддалі кількох сантиметрів від хлопця. Чути було його хропіт і сопіння. Осипко присідав все нижче і нижче, поки не побачив велетенської бичачої голови. Бик зиркнув на Осипку і підвівся на ноги. Він почав дерти землю то одною ратицею, то другою. Раптом кинувся вбік Осипка. Дубові лати затряслися, але встоялися.

— Бачиш, Осипку, який він лютий? сказала бабуня. Вона потягла хлопця до себе.

— Краще підемо звідсіля, поки бик не розіб'є загороди, — сказав Осипко.

У кінській стайні деякі загороди були порожні. Люди юрбилися коло тих, де були коні. Люди розмовляли спокійно, приглядалися. Коні не звертали на них уваги.

Після недавньої пригоди з биком Осипко не протестував, коли мама потягнула його за собою. Юрба прямувала до овечих стоянок і до свинячих хлівів.

— Немає там нічого цікавого! — сказала тітка Стелла, яка саме верталася звідтіля. — Вівці, от і все. А в свинячих хлівах гаряче, то ми туди не заходили. Як тобі подобався ярмарок, Осипку?

— Розкажи тітці про твою пригоду з биком, —

заохочувала хлопця бабуня. — Не будь такий не-сміливий.

— Ми бачили великого бика, — став розказувати несміливо Осипко, — він хотів мене проколоти.

— Гаразд, ідемо туди побачити його! Хай він спробує колоти мене! — погрозила тітка Стелла, потрясаючи кулаком.

З усіх жінок Стелла найбільше скидалася на бабуню. Була широкоплеча, мала мускулярні руки і силу мужчини.

— Ганно, чи ти бачила всі колачі і коржі на виставі? Після шостої години даватимуть дарові пробки. Зустрінемося там і разом підемо до авт.

Шатро з вівцями привернуло Осипкові сміливість. Він хотів доторкнутися овець, але бабуня заборонила. Сказала „ні!” — і кінець. Щодо свинячих хлівів, то тітка Стелла мала рацію — там було гаряче і неприємно воняло.

Громадка поволі почала прямувати до головної брами. Оглянули виставу й були втомлені.

— Коли прийдемо до шатра з тістечками і коржами, тоді я й бабуся підемо ще раз до тварин, — запропонував Осипко.

— Осипку, бабуня теж втомилася. Всі мусимо сісти й відпочити, — відповіла його мама.

Зі стайні молочної худоби почулися крики. За хвилину з шатра вискочила ялівка і погналася вбік головної брами. Люди стали розбігатися на всі боки. Ялівка раптово затрималася, обернулася і побігла в сторону бабуні й Осипки. Бабуня заступила собою Осипку і ждала спокійно. Ялівка хитнула головою і стала ратицями дерти землю. Бабуня поволі почала наближатися до тварини і щось до неї промовляти. Потім схопила ялівку за роги і почала скручувати її шию та пригинати до землі. Голова телиці опадала нижче і нижче. Бабунин капелюх перехилився набакир і тримався голови тільки завдяки шпильці. Її синя торбинка зсунулася і обмоталася довкола голови тварини. Люди стали підбадьорювати бабуню, дехто спіймав телицю за хвіст. Хтось з юрби крикнув:

— Ради Бога, мамунцю, вважайте на свою одержу!

Це була тітка Стелла. Бабуня одним коліном притиснула голову ялівки. Юрба більшала, люди гомоніли, сміялися і намагалися побачити, як „стара жінка” приборкала корову.

..

— Гляньте на неї, — сказала Осипкова мама, — вона заснула після того, що сталося.

Авто, яким керував вуйко Бен, рушило додому. Бабунина голова похилилася вперед, і довге пасмо її сивого волосся впало їй на обличчя.

— Знайте, бабуня має велику відвагу. Ось це й є бабуня, вона щось особливе, — сказала бабуня, відгортаючи обвисле пасмо волосся.

Бенні напів обернувся в своєму сидінні і спокійно промовив:

— Слухайте, мама не знає страху.

РЯБА КУРОЧКА

(Ілюстрації Яреми Козака)

Жили собі дід та баба, та була в них курочка ряба. Знесла курочка яєчко.

Дід бив, бив — не розбив, баба била, била — не розбила. Бігла мишка, хвостиком зачепила, яєчко покотилося та й розбилося.

Дід плаче, баба плаче, а курочка куд-кудаче:

— Не плач, діду, не плач, бабо, знесу я вам яєчко не просте, а золоте!

***

Знесла ряба курочка золоте яєчко.

Тішиться дід, тішиться баба. Посадили вони курочку на яєчко, щоб висиділа золоте курчатко.

Сиділа курочка тиждень і два і три, а яєчка не висиділа. Золоте яєчко, як було тверде, так і залишилось.

Зажурився дід, зажурилася баба.

***

Каже баба до діда:

— Ходім, діду, на базар та й продаймо яєчко. Нам воно не потрібне, коли з нього не вродилось золоте курчатко.

Узяв дід яєчко та й пішов з бабою на базар.

А як ішли мостом, то дід спотикнувся. Яєчко вислизнулося з рук і впало у воду. Не вміє дід плавати, під воду поринати! Пропало яєчко. ➔

Цієї ночі Осипкові весь час снилося, що бик переслідує його. Він був більший, ніж той на ярмарку. Здоганяв Осипка. Коли хлопець проснувся, бабуня сиділа біля нього і відгортала йому кучері з чола:

— Осипку, ти цілий спітнів. Ляж трішки на тому боці. Чуєш, як вітер розкидає листя? Спи, голубе, спи...

Пояснення-словничок: **мосяжевий** — of brass; **корж** — flat cake; **пікантний** — sharp, hot; **лутка**, підвіконник — window

sill; **ганчірка**, шматка — rag; **бадьорий**, жвавий — lively, brisk; **пестун**, улюбленець — darling, pet; **розкотисто** — rumbling; **жвакати**, **чмакати** — to chew noisily, to munch; **сплітки** — gossip; **плитка** з інструментами — gadget board; **запальник** — starter;

гальма наглої потреби — emergency brake; **кермо** — rule; **буфер**, ударник, відпружник — buffer; **водій** — driver; **незрячий**, сліпий — blind; **лата**, дощечка, планка — plank; **стоянка** — resting place; **скидатися**, бути подібним — to resemble; **ялівка**, телиця, молода корова — heifer; **набакир** — awry, on one side; **підбадьорювати** — to encourage; **приборкати** — to tame, pacify.

Плаче дід, плаче баба. Поплакали та й ні з нічим пішли до свого села.

*
**

Приходять додому, а рябої курочки нема. Ходили, питали — нема тай годі!
— Чи злодій украв, чи лис ухопив?
Зажурився дід, зажурилася баба.
Як нам тепер без курочки жити? Хто нам буде кудкудакати, нас розраджувати?

*
**

Минув місяць.
Аж одного дня виходить ряба курочка з бур'янів, а за нею дванадцяттеро рябих курчаток.

Стала курочка під вікном та й каже:
— Кудкудак! Слухайте, діду, слухайте, бабо! Це я вам на господарство придбала.
Зрадив дід, зраділа баба.

— Ось чому ти пішла від нас! А ми гадали, що ти нас не злюбила за золоте яєчко...

І збрала баба курчатка в решето.

*
**

Каже ряба курочка:

— Піди, діду, туди, де ти золоте яєчко загубив. Там тепер велика посуха, річка геть висохла.

— А звідки ти знаєш? — питає дід.

— Мені сорока сказала, що по всіх світі літає.

Узяв дід лопату та й пішов під той міст, де золоте яєчко впало в воду. Дивиться: води справді нема, а на дні тільки густе болото. Покопав дід лопатою раз, покопав удруге, а за третім разом добув золоте яєчко.

Радіє дід, радіє баба, а ряба курочка каже:

— Продайте яєчко в місті та й купіть мішок проса і мішок пшениці. Треба моїх курчаток годувати.

— Авжеж, діду! — каже баба. — Золотом нікого не нагодуєш!

*
**

Пішли дід і баба на базар, купили мішок проса і мішок пшениці.

Принесли додому та й стали господарювати. І нивку зорали, пшеницею та просом засіяли...

К. ПЕРЕЛІСНА

ДИБУ-ДИБУ-ДИБКИ!

Дибу-дibu-дибки!
Просить киця рибки.
Не дам, кицю й не проси,
Бери шкірку з ковбаси
Та хлібця шматочок
Та й втікай в куточок!

К. ПЕРЕЛІСНА

ЧЕРЕВИЧКИ

От, недобрі черевички, —
Завжди лізуть до водички!
Неслухняні вони дуже,
Все шукають, де калюжі...
Хлюп! та хлюп! і вже брудні.
Горе мамі... і мені.

КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

В ШКОЛІ

Часто в школі так буває,
Що учитель нас питає:
Розкажіть нам про свій край,
Про народ і про звичай.

Як прийшла черга на мене,
Учні глянули на мене —
Я ж про край свій почала,
Про Шевченка-Кобзаря.

І про все я розказала;
Про Хмельницького згадала,
Як боровся за свободу
Українського народу.

Ще хотіла я додати,
Але звідки часу взяти?
Раптом дзвоник задзвонив,
Нашу лекцію скінчив.

Мартуся Ростислава Білик
11 років, Монреаль

Від того часу в них велике куряче господарство.

Дід більше не плаче, баба не плаче, а
ряба курочка з радості не весь двір куд-
кудаче.

РОПЯНИК

Пояснення-словничок: **рябий** — зозулястий (spotted, dotted); **висидіти**, висиджувати (про птицю) (to hatch); **спотикнутися** — to trip, to trumble; **вислизнутися** — to slip out; **поринати** — to dive, to plunge; **решето** — sieve; **посуха** — drought; **сорока** — magpie; **просо** — millet.

Місяці жовтень, листопад, грудень, це „Місяці Української Книжки”. З нагоди св. Миколая і Різдва діти отримують різні дарунки, між ними книжки й журнали. Редакція „Веселки” пропонує своїм читачам, а також бібліотекам у школах і юначих організаціях придбати і прочитати такі книжки:

„Меч і книга”, яку написав редактор „Веселки” Володимир Барагура, а ілюстрації виконали мистці-малярі Петро Андрусів і Михайло Михалевич. Він теж зробив повнокольорову обкладинку. Це збірка для дітей середнього і старшого віку та для юнацтва. Є там оповідання про геройські вчинки з часів княжих, козацьких та з партизанських боїв з москалями. Є й розповіді про славних людей — Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українку.

Книжка має 112 сторінок, надрукована на гарному папері, текст чорним друком, а ілюстрації темно-червоним. Ціна книжки 6.00 дол. плюс 1.00 дол. на кошт пересилки. Замовляти:

„SVOBODA” BOOK STORE
30 Montgomery St.
Jersey City, N. J. 07302

Для дітей-дошкільнят та школярів нижчих клас радимо придбати „Календар української дитини на 1981 рік”. Це великий календар, який складається з окремих сторінок, поєднаних спіральною плястиковою зв'язкою. Крім календарію є там віршики, лісенки, казочки, загадки, приповідки, сміховинки. Календар багато ілюстрований кольоровими образками. Зокрема інтересні матеріали з дитячого життя під час шкільного року і вакацій та дозвілля. Ціна календаря 3.75 дол.

Старші школярі й юнацтво радо прочитають фантастично-пригодницьку книжку Олесь Бердника „Зоряний корсар”. Повість має 280 сторінок, коштує тільки 8.00 дол.

Діти середнього і старшого віку та юнаки з цікавістю познайомляться з історичним оповіданням з княжих часів в Україні „Сини Світоvida” авторства Олесь Бердника. Ціна цього оповідання, виданого в кишеньковому форматі 4.25 дол.

Те саме видавництво має на складі книжки для виховників і вчителів, а саме: „Українське Дошкільня”, 500 сторінок великого формату з численними ілюстраціями (22.50 дол.) і „Українські діти — наше майбутнє” (8.00 дол.) Книжка „Неодним хлібом живе людина” (8.00 дол.) вартісна для релігійного виховання наших родин.

Ці книжки можна замовляти:

CHILDREN'S CARE GROUP
16 Rivercrest Road
Toronto, Ontario M6S 4H3
Tel. 769-2535

В. Б.

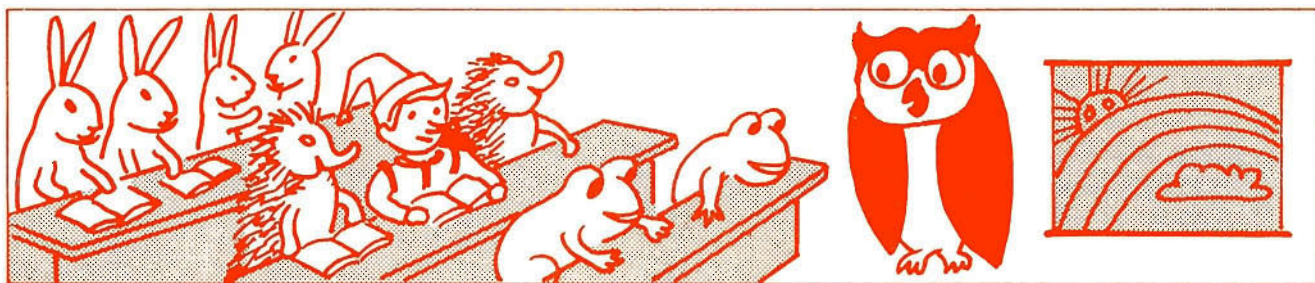
Гоца Дзала

Гоца школу вже скінчила,
Страх освічена зробилась.

Математику всю знає,
Бож аж двадцять пальців має.

А із лісових книжок
Прочитала сім казок.

Гномик ще у школі пріє,
Не одного ще не вміє.

Вчатьсь з гномом зайченята,
Їжачки і жабенята.

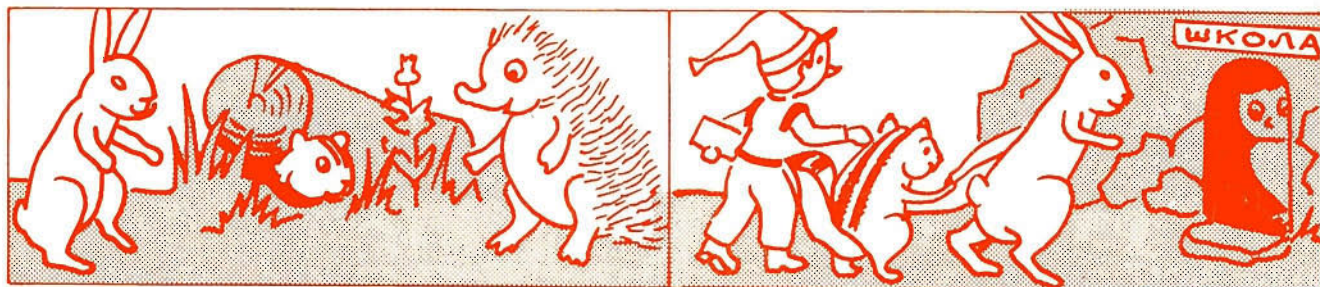
Вчить сова в пушистій шубі,
З окулярами на дзюбі.

Зійде сонце над лісами —
Зайченята йдуть з книжками.

Ось виходить з-між кущів
Десять учнів-їжачків.

І жабки скік через поле —
Всі до школи, всі до школи.

Лиш хом'як, лінивий зроду,
Заховався під колоду.

Та, на лихо, за хвилину
Гномик хап його за спину.

Так то друзі привели
Його в школу, до сови.